

**CURȚII CONSTITUȚIONALE
A REPUBLICII MOLDOVA**
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SUPLIMENT

la sesizarea nr. 43a din 22 martie 2022 privind controlul constituționalității Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

Onorată Curte!

La 22 martie curent, subsemnatul a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării constituționalității Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prin care au fost prezentate Înaltei Curți arugmente privind necorespunderea legii cu prevederile art.1, 5, 6, 7, 23, 28, 116, 119, și 122 din Constituția Republicii Moldova.

Complementar criticilor de neconstituționalitate formulate, prezint atenției Curții Constituționale prevederile art. 15 alin.(12) din Legea nr.26/2022, potrivit căror:

„Pentru perioada de timp de până la data întrunirii legale a noii componente a Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor, pentru a nu admite disfuncționalități în exercitarea de către consiliile menționate a atribuțiilor stabilite prin Constituția Republicii Moldova, hotărârile acestor consilii vor fi adoptate în conformitate cu dispozițiile Codului administrativ ce reglementează emiterea actelor administrative.”

Asfel, potrivit Capitolului II din Codul Administrativ, „Cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual. Organul colegial acționează legal dacă sînt prezenți jumătate plus unul din membrii săi, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.”

Majoritatea reprezintă numărul minim de voturi ale membrilor organului colegial necesar conform legii pentru ca un act administrativ individual să poată fi emis.

Calculul cvorumului și al majorității se face prin jumătate plus unu cu aproximare în minus, dacă este cazul (ex.: 4 din 7; 14 din 27).

Deopotrivă, potrivit Legii nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri. Consiliul adoptă hotărâri **cu votul deschis al majorității membrilor săi**, cu excepția cazului prevăzut la art. 19 alin. (4). La adoptarea hotărârilor cu privire la cariera judecătorilor, răspunderea disciplinară a acestora, sancționarea și eliberarea din funcție a judecătorilor, membrii de drept ai Consiliului Superior al Magistraturii participă fără drept de vot.

Iar potrivit art.19 alin.(4) din Legea nr.947/1996, în cazul în care Președintele Republicii Moldova sau, după caz, Parlamentul respinge candidatura propusă, Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile art.11 din Legea cu privire la statutul judecătorului, art. 16 din Legea privind organizarea judecătorească și art.9 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, poate propune aceeași sau altă candidatură pentru funcția vacantă cu

votul a două treimi din membrii săi.

Prin urmare, dacă în condițiile Legii nr.947/1996, cvorumul necesar era de cel puțin 7 membri. Odată cu derogarea reglementată în art.15 alin. (12) din Legea nr.26/2022, cvorumul necesar pentru adoptarea deciziilor este de 5 voturi, în condițiile în care la ședințele Consiliului Superior al Magistraturii participă Ministrul Justiției (în asemenea caz sunt opt membri), iar în lipsa acestuia doar 7 membri.

Astfel, apreciem că legiuitorul a depășit scopul legii prin reglementarea respectivă, or, în clauza de adoptare este menționat:

„În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

Astfel, prin adoptarea derogării respective, legiuitorul a fentat principiile tehnicii legislative, fapt care atrage după sine necorespunderea acestora criteriilor de calitate a legii.

În acest sens, *cu referire la condițiile de calitate a legii*, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

În Hotărârea nr.5 din 6 martie 2018, Curtea menționează că exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

În acest context, Curtea reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.

Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În

special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumite garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza *Amann v. Elveția*, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza *Silver și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983, §80).

Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

Cu referire la *argumentarea necesității suspendării actului normativ criticat*, în condițiile art.7¹ al Codului Jurisdicției Constituționale, precum și a art.25¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, menționez că actul contestat, dar în particular norma de la art.15 alin.(12) aduce atingere procedurii organizării și funcționării organului de autoadministrare judiciară (organ constituțional) cu un mandat expirat (prorogat în condiții neconstituționale) despre care a fost sesizată Înalta Curte.

Iar, în aceste condiții este afectată arhitectura juridică a constituirii instanțelor de judecată de către un organ care „există” și adoptă decizii prin derogare de la Legea nr. 947/1996, precum și în condiții contrare Constituției. Or, aceste circumstanțe afectează principiul accesului la o instanță constituită în mod legal.

Logica principiului constă în prezervarea celerității, a securității juridice, a stabilității și a încrederii publicului în sistemul juridic, precum și în evitarea apariției unor litigii în ceea ce privește formalitățile de numire. Or, principiul accesului la justiție și dreptul la un proces echitabil nu pot fi privire sui generis, acestea funcționează în tandem. Iar în speță, derogările operate vin să afecteze prevederile art.20 din Constituție precum și a art.114 și 115.

În acest sens, prezentăm Înaltei Curți, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cazua *Advance Pharma v Poland*¹, Curtea a constatat că procesul de numire a judecătorilor a constituit în mod necesar un element inerent al conceptului „stabilit de lege” și că a solicitat un control strict. Încălcărilor legii care reglementează procesul de numire judiciară ar putea face ca participarea judecătorului relevant la examinarea unui caz să fie „neregulată”.

În ceea ce privește sintagma „de lege”, Curtea a clarificat că a treia componentă însemna și un „tribunal constituit în condițiile legii”. Ea a observat că legislația națională relevantă privind numirile judiciare ar trebui formulată în termeni fără echivoc, în măsura în care este posibil, pentru a nu permite interferențe arbitrare în procesul de numire.

Curtea a observat că, deși dreptul la un „tribunal instituit de lege” era un drept de sine stătător în temeiul articolului 6 § 1 din Convenție, în jurisprudența Curții a fost formulată o relație foarte strânsă între acest drept specific și garanțiile „independență” și „imparțialitate”. Cerințele instituționale ale articolului 6 § 1 împărțeau scopul obișnuit de a susține principiile fundamentale ale statului de drept și ale separației puterilor. Curtea a constatat că examinarea în temeiul cerinței „tribunalului stabilit de lege” trebuia să verifice în mod sistematic dacă pretinsa neregulă într-o anumită cauză era atât de gravă încât să submineze principiile fundamentale menționate mai sus și să compromită independența instanței în cauză.

Totodată, în cauzele *Xero Flor w Polsce sp. z o.o., Reczkowicz*, cited above, *Dolińska-Ficek and Ozimek v. Poland*, Curtea a stabilit că pretinsa încălcare a dreptului la

¹<https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22languageisocode%22:%5B%22ENG%22%5D,%22appno%22:%5B%221469/20%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-215388%22%5D%7D>

„tribunal stabilit de lege” vizează formarea Camerei civile a Curții Supreme, compusă din judecătorii numiți în funcțiile lor în procedura care implică Curtea așa cum a fost stabilit prin Legea de modificare din 2017. În special, societatea reclamantă a susținut că judecătorii acestei Camere au fost numiți de președintele Poloniei la recomandarea Curții Supreme, încălcând vădit **dreptul intern** și principiile statului de drept, separației puterilor și independenței puterii judecătorești.

În sensul sesizării, dar și a prezentului supliment, pentru evitarea ulterioarelor condamnări la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, precum și în lumina argumentelor de neconstituționalitate enunțate.

Solicit suplimentar Înaltei Curți:

1. Admiterea prezentei Cereri de concretizare a Sesizării nr. 43a din 22 martie 2022;
2. Suspendarea acțiunii Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor;
3. Examinarea Sesizării nr. 43a din 22 martie 2022 inclusiv prin prisma argumentelor de neconstituționalitate expuse în prezenta cerere;

Cu respect,

Vasile BOLEA
Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova

